

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Uradniške plače.

Dne 19. februarja 1907 je izšel pod štv. 34 drž. zak. nov zakon, ki vrejuje uradniške plače. Ker je vsekakor za občinske predstojnike in druge funkcionarje zanimivo vedeti visokost in razdelitev teh plač, jih hočemo v glavnih potezah v naslednjem navesti:

I. činovni razred		24.000 K
II. „ „		20.000 „
III. „ „	1. stopnja	16.000 „
	2. „	18.000 „
IV. „ „	1. „	14.000 „
	2. „	16.000 „
V. „ „	1. „	10.000 „
	2. „	12.000 „
	3. „	14.000 „
VI. „ „	1. „	6.400 „
	2. „	7.200 „
	3. „	8.000 „
	4. „	8.800 „
VII. „ „	1. „	4.800 „
	2. „	5.400 „
	3. „	6.000 „
	4. „	6.400 „
VIII. „ „	1. „	3.600 „
	2. „	4.000 „
	3. „	4.400 „
	4. „	4.800 „
IX. „ „	1. „	2.800 „
	2. „	3.000 „
	3. „	3.200 „
	4. „	3.400 „
	5. „	3.600 „
X. „ „	1. „	2.200 „
	2. „	2.400 „
	3. „	2.600 „
	4. „	2.800 „
XI. „ „	1. „	1.600 „
	2. „	1.800 „
	3. „	2.000 „
	4. „	2.200 „

Kakor je iz tega razvidno, ima od II. činovnega razreda naprej vsak uradnik preiti po več stopinj. Najprej je seveda v prvi in gre potem do zadnje, predno pride v naslednji višji razred. Plača zadnje stopinje prejšnjega razreda se navadno krije s prvo stopinjo naslednjega višjega razreda; tako n. pr. ima zadnja stopnja VII. činovnega razreda plačo 6400 K, enako plačo ima pa tudi prva stopinja VI. činovnega razreda. Če torej kdo iz 4. stopnje VII. razreda napreduje v 1. stopinjo VI. razreda, se mu plača ne zviša.

Napredovanje uradnikov od stopinje do stopinje se ima vršiti v gotovih časih, in sicer od III. do vštete V. činovnega razreda napreduje uradnik vsakih 5 let, od VI. do vštete VIII. razreda od prve v drugo in tretjo stopinjo vsakih 5 let, od tretje v četrto pa čez daljna 3 leta, končno od IX. do vštete XI. razreda vsaka 3 leta.

Poleg plače dobivajo višji uradniki, ki imajo opravljati posebne posle v svoji službi (n. pr. ravnatelji na gimnaziju, ki opravljajo razen poučevanja še pisarniške posle) takozvane funkcijske doklade, ostali uradniki pa dobijo razen plače še dejanstvene (aktivitetne) doklade.

Funcijske doklade znašajo:

I. činovni razred za ministerskega predsednika	28.000 K
II. činovni razred: za ministre, prvega predsednika najvišjega sodišča, predsednika najvišjega računskega dvora, predsednika upravnega sodišča po	20.000 „
III. činovni razred: za cesarskega namestnika na Češkem	26.000 „
za namestnika v Galiciji	24.000 „
za namestnika v Primorju	20.000 „
za namestnike v Dalmaciji, na Moravskem, Tirolskem in Štajerskem po	16.000 „
za namestnika v Avstriji pod in nad	
Anižo po	14.000 „
za drugega predsednika najviš. sodišča	8.000 „

za drugega predsednika upravnega sodišča, za predsednike višjih deželnih sodišč na Dunaju, v Pragi in Lvovu po	8.000 K
za predsednika višjega deželnega sodišča v Zadru	4.000 "
za predsednike ostalih višjih deželnih sodišč po	6.000 "
IV. činovni razred: za dež. predsednike po	10.000 "
za sekcijske načelnike v ministrstvih, generalnega prokuratorja, senatne predsednike najvišjega sodišča in upravnega sodišča, podpredsednika najvišjega računskega dvora, policijskega predsednika na Dunaju, namestništvene podpredsednike na Dunaju, v Pragi in Lvovu, finančnih deželnih ravnateljstev podpredsednike na Dunaju, v Pragi in Lvovu, generalnega ravnatelja tobačne režije in generalnega nadzornika železnic po	6.000 "
VI., VII. in VIII. činovni razred: za ravnatelje državnih, obrtnih in njim sorodnih šol po	1.200 "
za ravnatelje gimnazijev, realk in učiteljskih po	1.000 "

Aktivitetne doklade so pa različne ne samo po činovnih razredih, ampak tudi po krajih, kjer uradnik biva oziroma slušbuje. Ti kraji se razdelijo v štiri razrede, medtem ko tvori Dunaj sam za-se svoj razred.

Razredi so ti-le: I. razred kraji z več kot 80.000 prebivalci, II. razred kraji z več kot 40.000 prebivalci, III. razred kraji z več kot 10.000 prebivalci in IV. razred kraji z manj kot 10.000 prebivalci.

Aktivitetne doklade znašajo:

Čin. razred	Dunaj	I.	II.	III.	IV.
V.	2200	1760	1540	1320	1100
VI.	1840	1472	1288	1104	920
VII.	1610	1288	1127	966	805
VIII.	1380	1104	966	828	690
IX.	1200	960	810	720	600
X.	960	768	672	576	480
XI.	720	576	504	432	360

Zaradi jasnosti povdarjamo, da dobe uradniki ne samo svojih pravih plač, ampak tudi funkcijske ozir. aktivitetne doklade; tako ima n. pr. ministrski predsednik letnih dohodkov 24.000 K (plače) in 28.000 K (funkcijske doklade), skupaj torej na leto 52.000 K, dvorni svetniki, ki so v V. činovnem razredu dobe plače od 10.000 do 14.000 K, aktivitetnih doklad pa od 1100 do 2200 K, skupaj torej letnih 11.100 do 16.000 K.

Svoječasno so dobivali uradniki pokojnino ali penzijo samo od svoje prave plače, ker je dejanstvena doklada bila le kot plačilo za resnično službovanje in se je ni upoštevalo kot del plače. Sedaj pa po novejših zakonih se tudi aktivitetna doklada prišteje v penzijo. Da bo to bolj umljivo, preidemo k splošnim penzijskim predpisom.

Uradniku pristojna po preteku desetih opravljenih službenih let 40 % njegovih službenih dohodkov, za vsako nad deset let opravljeno službeno leto ima dobiti še 2 1/4 % zraven, tako da po dvajsetih letih dobi za prvih deset let 40 %, za drugih deset let pa desetkrat 2 1/4 % t. j. 24 % ali vsega skupaj 64 %.

Prej se je med službenimi prejemki razumela samo plača, danes pa tudi aktivitetna doklada in tudi funkcijske doklade. Če vzamemo gorenji primer z dvornim svetnikom, ki ima letne plače 10.000 do 14.000 K in aktivitetne doklade 1100 do 2200 K, potem pridemo do računa, da je imel recimo po 20 letnem službovanju 64 % prej samo od prave plače, torej pri najnižji stopnji samo od 10.000 K, t. j. samo 6400 K, danes pa dobi pokojnino od 10.000 K in aktivitetne doklade, torej za Dunaj še od 2200 K, skupaj tedaj 6400 K in 1408 K = 7808 K.

Po preteku 35 službenih let ima uradnik pravico dobiti celo plačo in pa aktivitetno ali funkcijsko doklado kot pokojnino. Prej je bilo število službenih let, če je hotel imeti uradnik celo plačo, določeno na 40 let. Tudi tukaj je za uradnike znaten poboljšek.

Pri poročenih uradnikih imajo pravico do pokojnine tudi vdove in sirote umrlih uradnikov. Pokojnino dobi vdova, če se je poročila z uradnikom vsaj še ta čas, ko je bil v pravi službi. Če umrje uradnik na dan svoje poroke, ima že vdova pravico do pokojnine, toda le v slučaju, če uradnik ni bil ob poroki star nad 60 let.

Pokojnina vdov znaša:

za	I. činovni razred	6000 K
"	II. "	6000 "
"	III. "	6000 "
"	IV. "	4000 "
"	V. "	3000 "
"	VI. "	2400 "
"	VII. "	1800 "
"	VIII. "	1400 "
"	IX. "	1200 "
"	X. "	1000 "
"	XI. "	800 "

Otroci uradnikov dobijo po smrti očetovi vzgojevalne prispevke in sicer na vsakega otroka po ena petina vdovine pokojnine. Do te vzgojevalnine ima otrok pravico do svojega 24. leta ali pa do prejšnje oskrbe; tako n. pr. pri dekletih do poroke.

Vzgojevalnina je podvržena dvema omejitvama: 1. da za posameznega otroka ne sme biti višja kot 600 K; pri otrocih uradnikov iz prvih treh razredov, kjer znaša pokojnina za vdove po 6000 K, bi morali dobiti otroci po 1200 K vzgojevalnine, ker je petina vdovine pokojnine 1200 K; z ozirom na to zakonito omejitev pa dobe ti otroci samo po 600 K, kakor otroci uradnikov iz V. činovnega razreda, kjer je pokojnina vdov 3000 K;

2. da vzgojevalnine vseh otrok ne smejo presežati materine pokojnine; če bi n. pr. zapustil dvorni svetnik (V. čin. razred) vdovo in 6 otrok, bi dobila

vdova 3000 K letne pokojnine za-se, za otroke pa bi morala dobiti za vsakega po eno petino svojih dohodkov, torej šestkrat 600 K ali skupaj 3600 K. Z ozirom na to drugo omejitev pa dobi samo 3000 K za vseh 6 otrok skupaj.

Nekoliko drugače je pri uradniških otrocih, ki so brez očeta in brez matere (sirote). Ti dobivajo takozvane sirotinske pokojnine, ki pa ne smejo biti manjše kot bi bile vzgojevalnine, če bi otroci imeli še mater živo, na drugi strani pa tudi ne manjše kot polovica pokojnine, ki bi pristojala materi. Če tedaj umrje dvorni svetnik, dobi njegova sirota, če je edina, 1500 K. Pokojnine vseh sirot pa tudi ne smejo presegati pokojnine, ki bi materi pristojala.

Pri tej priliki naj še omenimo, da imajo ostali po umrlem uradniku tudi pravico do takozvanega „posmrtnega kvartala“ t. j. do četrtnine letnih dohodkov, ki jih je imel pokojnik kot svojo plačo ali kot pokojnino.

Med uradniške prejemke spadajo tudi selitveni stroški in potni stroški.

Selitveni stroški v našem zmislu so dohodki, ki jih ima uradnik pravico terjati ob premestitvi. V tem oziru veljajo naslednja pravila:

1. uradnik, ki je premesčen na lastno prošnjo, nima nikdar pravice do selitvenih stroškov;

2. uradnik, ki ga premestijo uradnim potom od slabšega mesta na boljše, redno tudi ne dobi selitvenih stroškov. Iz posebnih razlogov lahko dobi kako selitveno podporo;

3. uradnik, ki je prestavljen na enako mesto, ima pravico do cele selitvene pristojbine, ki znaša a) pri neoženjenem enomesečno, b) pri oženjenem dvomesečno in c) pri oženjenem z več kot dvema otrokoma trimesečno plačo.

Potni stroški so odškodnina, ki jo dobi uradnik, če mora v uradnih stvareh in po uradnem ukazu potovati. Tu imajo uradniki te-le pravice: a) pri vožnji po železnici se smejo do vštete VII. činov. razreda voziti v I. razredu, od VIII. činov. razreda naprej pa v II. razredu; b) na ladji pristoji uradnikom vseh činovnih razredov vožnja I. razreda; c) pri vožnjah s konji se smejo uradniki prvih štirih činovnih razredov voziti v čveter (s 4 konji), uradniki vseh daljnih činovnih razredov pa dvovprežno.

Poleg tega dobi uradnik za svoje preživljanje dnevne ali dijete, ki znašajo:

v	I. činov. razr.	na dan	40 K	
"	II.	"	35	"
"	III.	"	30	"
"	IV.	"	25	"
"	V.	"	21	" ozir. 14 K
"	VI.	"	16	" " 11 "
"	VII.	"	13	" " 9 "
"	VIII.	"	10	" " 7 "
"	IX.	"	8	" " 6 "
"	X.	"	7	" " 5 "
"	XI.	"	6	" " 5 "

Dnevne, ki so navedene od V. čin. razreda na prvem mestu, so cele t. j. za ona potovanja določene, ki jih opravi uradnik izven svojega uradnega okoliša n. pr. okrajni glavar izven svojega glavarstva ali okrajni sodnik izven svojega sodnega okraja; one na drugem mestu so pa o m e j e n e t. j. namenjene za potovanja, opravljena v uradnem okolišu uradnika n. pr. pri sodnem pristavu v njegovem lastnem sodnem okraju, ali pri okrajnem tajniku v mejah glavarstva, kojemu je prideljen.

Poučne drobtine.

Kolekovanje ogrskih listin.

Večkrat nastane vprašanje, kako je treba pri nas kolekovati ogrske listine. Pogodbe, dolžna pisma, pooblastila in druge listine, ki se na Ogrskem napravijo in po tamošnjih postavah pravilno kolekujejo, veljajo tudi pri nas kot pravilno kolekovane in ni treba poleg ogrskega koleka pritiskati še našega avstrijskega. Izjeme so samo tam, kjer je ogrski kolek manjši kot pri nas. Če bi se na primer na kako listino po ogrskih postavah rabil kolek 1 K, pri nas pa bi morala biti ista listina kolekovana z 2 K, potem je treba pri nas doplačati kolek za 1 K. — Sploh so pristojbinski predpisi na Ogrskem zelo podobni našim, tako da lahko rečemo: kar je na Ogrskem pravilno kolekovano, je tudi pri nas. — To razmerje z Ogrsko je vrejeno s cesarsko naredbo od 29. decembra 1899 št. 268 drž. zak., ki je potrdila dogovor med našo in ogrsko vlado od 26. decembra 1896 v zvezi z dodatkom od 20. aprila 1898. — Enake določbe kakor za Ogrsko veljajo tudi za Bosno in Hercegovino

Davek na mineralno olje.

O davku na mineralno olje je splošno tako malo znano, da se čutimo dolžne, o tej stvari vsaj najvažnejše razjasniti: Pod mineralnim oljem v tem smislu razumemo izčiščeno (destilovano) kameno olje. Potom čiščenja se dobi iz surovega kamenega olja bencin, olje za snaženje (Putzöl), petrolej in olje za mazanje (Schmieröl). Čiščenje surovega kamenega olja se imenuje tudi „rafiniranje“. — Davek se plačuje od očiščenega mineralnega olja in sicer za vsakih 100 kg po 13 K. Pobira se ga v tovarni, predno se olje iz tovarne odpelje. Da je mogoče davčnim oblastim se natančno prepričati, kedaj in koliko olja se bo iz tovarne spravilo, obstoje posebne določbe; kakor da se sme izvažati samo podnevi in še tedaj le ob gotovih časih, da se mora vsak izvoz vsaj 6 ur prej naznaniti finančni oblasti, voditi se morajo posebni seznamki itd. Vrhu tega imajo po večjih čistilnicah (rafinerijah) finančni stražniki stalno svoje uradne prostore, tako da vedno lahko nadzorujejo, kaj se vse v čistilnici godi.

Davek na mineralno olje je eden onih davkov, ki so krivični zaradi tega, ker zadenejo ravno najrevnejše

sloje, ki rabijo v velikih množinah petrolej, dočim si velika gospoda sveti z električno in plinom. Zaradi davka je namreč petrolej dražji in ga pravzaprav ne plačujejo lastniki čistilnic iz svojega, ampak ga prevajajo na odjemalce. Imovitejši sloji ne plačajo tega davka skoraj nič.

Izvozne (eksportne) premije.

Izvozne premije v pravem pomenu besede so podpore, ki jih daje država nekaterim obrtnim panogam v ta namen, da se izvoz dotičnih stvari povzdigne. — Vzemimo primer: na Francoskem napravljajo ribiči velikanske množine polenovke. (pri nas imenovane „štokfiš“). Množine so tolike, da se vse polenovke pri najbolji volji ne more povžiti na Francoskem. Če se pa polenovka izvažna v tuje dežele, ji naložijo druge države tako visoko carino, da bi morali delati ribiči brez vsakega dobička in da bi morali dati blago skoro zastoj. Carina je ponekod tako visoka, da doseže vrednost blaga samega. Seveda se v takem slučaju ne izplača delo, ker ali mora dati prodajalec blago pod ceno, ali pa sploh kupca ne dobi, če hoče dobiti plačano pravo vrednost blaga in še carino. Vzemimo slučaj, da je neko blago v Avstriji vredno po 60 vin. en kilogram in se splošno tudi po 60 vin. za isto plačuje. Če bi isto blago izdelovali na Francoskem po 30 vin. kilogram in če bi bila carina za Avstrijo 50 vin. na kilogram, potem bi moralo francosko blago stati v Avstriji po 80 vin. kilogram. Ker pa tega seveda nihče ne bi hotel plačati z ozirom na vrednost blaga, ki je le 60 vin. na kilogram, ne preostaja Francozom nič drugega, nego prodajati blago po 10 vin. kilogram, če bočejo v Avstrijo sploh kaj spraviti svojega izdelka. Če je blago s Francoskega po 10 vin., naša carina pa 50 vin., potem dobimo pravo vrednost blaga v Avstriji, namreč 60 vin. — Jasno je pri tem, da imajo pri taki kupčiji Francozi izgubo. — Vrnimo se sedaj nazaj k polenovkam. Zaradi carine morajo tedaj prodajati ribiči polenovko v druge države z izgubo. Ker je pa toliko tisoč ljudi, ki se s tem bavijo, ima seveda država mnogo na tem, da ne pridejo vsi ti tisoči ob svoj zaslužek in na beraštvo, zato jim daje podpore v obliki eksportnih premij, to se pravi: država preračuni, koliko se mora dati ribičem v denarju za vsak stot v druge države prodanih in izvažanih polenovek, da nimajo pri tem očitne izgube. Če bi morali delati v izgubo, bi seveda ribiči lov in izdelovanje polenovek raje opustili in bi tako prišli ob zaslužek in kot reveži državi na ramena.

Izvozne (eksportne) bonifikacije.

Izvozne bonifikacije so pravzaprav čisto nekaj drugega kot izvozne premije. Izvozne bonifikacije so one ugodnosti, ki jih daje država za izvoz takih naših izdelkov, za katere je treba pri nas plačevati takozvani porabni davek (užitnino), na ta način, da se izvozniku ob izvozu blaga ta davek vrne. — Primera: V Avstriji se plača za kilogram sladkorja po 38 vin.,

Ta davek se plača kakor priča njegovo ime, o d p o r a b e. Če se pa blago izvažna, se seveda blago v Avstriji ne povžije ali porabi in torej ni vzroka za obdavčenje blaga. Ker se pa obdavči sladkor že ob izvozu iz sladkorne tovarne, zato država vrne ali bonifikuje ta davek za blago, ki se pri nas ne povžije, nego izvažna v druge države. S tem seveda država tudi podpira izvoz naših izdelkov v druge države in v toliko je vsaka eksportna bonifikacija obenem tudi eksportna premija (podpora).

Če občina neopravičeno pristojbino pobira.

Občina Hudlic na Češkem je skozi več let pobirala za nočne plese od raznih gostilničarjev pristojbine. Vsled pritožbe gostilničarjev je okrajno glavarstvo kot nadzorna oblast izreklo, da občina dotičnih pristojbin ni bila upravičena pobirati. Zato so gostilničarji pri okrajnem sodišču vložili proti občini tožbo, da jim mora povrniti vse tozadevne neopravičeno pobrane pristojbine. Ko je deželni odbor za to tožbo izvedel, je zahteval od sodišča, da tožbo zavrne, ker nima sodišče o tej stvari soditi, ampak edino le deželni odbor sam. Sodišče se pa na to zahtevo deželnega odbora ni oziralo, ampak občino Hudlic na kratko obsodilo na plačilo. Deželni odbor je zaradi tega vložil zoper sodišče tožbo pri državnem sodišču in zahteval, naj se razsodi, da stvari, kjer se gre za povračilo neopravičeno od občin pobiranih pristojbin, spadajo v pristojnost deželnega odbora oziroma avtonomnih upravnih oblasti, ne pa v podsodnost sodišč. Tej tožbi je državno sodišče z razsodbo od 18. aprila 1907 ugodilo in izreklo, da take stvari ne spadajo pred sodišče, ampak pred avtonomne upravne oblasti.

Kedaj poteče rok za pritožbo?

Po zakonu od 12. maja 1896, št. 101 drž. zak. mora imeti vsaka odločba političnih oblasti natančen pouk o tem, do kedaj ozir. koliko dni je mogoče zoper odločbo vložiti pritožbo ali priziv. Če tega pouka v odločbi ni, je prejemnik upravičen odločbo politični oblasti vrniti z zahtevo, da se zapiše pouk o času, v katerem se sme pritožiti. Dokler ne dobi tega pouka, ne začne teči pritožni čas. Opozarjamo z ozirom na stavljeno nam vprašanje, da začne teči pritožni rok šele dan po sprejemu odločbe. Če je bila odločba dostavljena 12. junija, je prvi dan za pritožbo 13. junija. Kedar poteče pritožni rok na nedeljo, tedaj je čas za vložitev pritožbe še naslednji ponedeljek. Če bi bil v gornjem slučaju čas za pritožbo določen na 14 dni in bi bil zadnji dan t. j. 26. junij nedelja, tedaj se sme vložiti pritožba še v ponedeljek t. j. 27. junija pri pristojnem uradu ali pa na pošti. Najbolje je take stvari oddajati priporočeno, da se ima v poštnem potrdilu dokaz, kedaj se je pritožba oddala na pošto.

Vprašanja in odgovori

202. Županstvo Št. V.

Vprašanje: Posestnik I. N. se je pri nas pritožil, da ima njegov sosed ob okrajni cesti živo mejo nad 2 metra visoko. Zahteva, naj se sosedu ukaže, da mejo odreže na 1 meter višine. Kaj nam je ukreniti?

Odgovor:

Po § 5 cestno-policijskega reda za nedržavne ceste (zakon od 26. septembra 1874, št. 27 dež. zak.) smejo biti plotovi in žive meje ali seči ob javnih cestah visoki k večjem 1 meter in 30 cm. Ob cestah pa, kjer rad sneg zameta, so žive meje sploh prepovedane.

Glasom § 29 istega cestno-policijskega reda ima izvrševati vse njegove predpise župan tiste občine, v katere okolišu cesta leži.

Županstvo naj torej izda ukaz, s kojim se sosedu posestnika I. N. naloži, da odseče živo mejo do 1 metra 30 cm. Za to naj se mu določi primeren rok (kake tri dni). Če se temu povelju ne pokori, ga naj župan kaznuje z globo od 2 do 20 K ali z zaporom od 6 do 48 ur, če globe ne bi mogel plačati. To kazen določa § 26 cestno-policijskega reda.

Vsaka pritožba zoper županove odredbe gre po § 31 istega zakona na okrajno glavarstvo.

203. Županstvo P.

Vprašanje: Trgovskega pomočnika D. je ustavil orožnik ponoči, ko se je peljal s kolesom (biciklom) in je imel spredaj zeleno luč, ki pa močno sveti. Ali je to prepovedano in kaznjivo?

Odgovor: Od časa, ko nastopi tema, do jutranje zore se sme voziti po drž. in nedrž. cestah samo s kolesi, ki imajo svetlo belo luč. Luč mora biti obrnjena v smeri vožnje.

Tako preleva za državne ceste § 26 razglasa c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem od 23. oktobra 1903, št. 11 dež. zak., za nedržavne ceste pa § 7. zakona od 6. novembra 1896, št. 50 dež. zak.

Vsaka prekršitev zoper te predpise je kaznjiva in pristoji kaznovanje v vsakem slučaju občinskim uradom.

Ta naredba, ki dopušča samo svetle bele luči, je zelo potrebna, ker bi se sicer zlasti ob cestah, ki gredo vstric železnic pripetile velike nesreče, če bi železniški strojevodja imel kolesarsko rudečo luč za kako železniško varnostno ali drugačno znamenje.

Kazen za te vrste prestopkov je globa do 100 K, če se pa ne da izterjati, zapor do 10 dni (za vsakih 10 K po en dan).

204. Županstvo P.

Vprašanje: Skozi našo občino teče državna železnica in sta na postaji dva uradnika in nekaj poduradnikov ter slug. Ali dobijo ti, ker so v službi c. kr. drž. železnice tudi domovinsko pravico v občini, kjer so službeno nastavljeni?

Odgovor:

Ne! Po § 10 domovinske novele iz leta 1896 dobijo domovinsko pravico v občini, kjer so nastavljeni državni uradniki in sluge. Uradniki državnih železnic pa niso državni uradniki, ampak uslužbenci državnega podjetja, zato ne dobijo v kraju službovanja domovinstva.

V tem zmislu je izšla sodba upravnega sodišča od 30. januarja 1900, št. 676.

205. Županstvo B.

Vprašanje: Pri nas je reklamacijska komisija pred volitvami, in sicer še pred potekom časa za ugovore proti volilnim imenikom (pred potekom reklamacijske dobe) sama od sebe popravila neke pomote v volilnih imenikih. Zaradi tistih pomot ni namreč došla nikaka pritožba. Sedaj hočejo nekateri veljavnost volitve zaradi tega izpodbijati. Ali bodo imeli vspeh?

Odgovor:

Če bodo imeli pritožniki vspeh ali ne, je težko reči, ker nam ni znano, kako je vplivalo dotično popravljanje na izid volitev. Dalje je pa deželni vladi na prosto prepričanje dano, kako v takih slučajih razsodi.

Gotovo je pa to, da je reklamacijska komisija nepravilno postopala, ker ona je upravičena le take spremembe v volilnem imeniku povzročiti, o kojih je razsodila na podlagi pritožbe, vložene zoper imenike. Sama od sebe uradno pa ne sme nikakih sprememb delati.

Če je drugič gospodom iz reklamacijske komisije na tem, da se popravi kaka nepravilnost v imenikih, zoper katero se nihče ne pritoži, naj vloži eden izmed njih pritožbo in naj se o dotični pritožbi potem redno razsodi!

206. Županstvo S. na Koroškem.

Vprašanje: T., ki je pristojna v občino S., je imela svoj čas nezakonsko hčer A. Pozneje se je T. poročila z možem, ki je pristojen v občino B. Ta njen mož pa ni pravi oče nezakonske A. Mati je torej po možu pristojna v občino B., nezakonska hči pa je po materi ostala pristojna v občino S. Kako bi se dalo napraviti, da bo tudi hči A. pristojna v občino B.?

Odgovor:

Pot je sicer dvojna, a malo je upanja, da se Vam katera posreči. — Prva bi bila ta, da sedanji mož matere T. prizna, da je A njegova hči. S tem postane hči zakonska in sledi pristojnosti očetovi. — Druga pot je pa pot priposestevovanja. Če je A. že polnoletna, bo v desetih letih pristojna v B., ker najbrže stanuje pri materi v B. — Druzega sredstva pa ni!

207. Županstvo S.

Vprašanje: Ali je pri okrajnem glavarstvu ali kje drugje urad za prestavo spisov, napravljenih v neumljivem jeziku? V zmislu katerega zakona ima občina pravico zahtevati prevod neumljivih spisov?

Odgovor:

Če dobite spis, sestavljen v neumljivem jeziku, je najbolje, da se držite načela: Česar ne razumem, tega ne rešim. Pustite spis ležati, dokler Vas od kje ne podrežajo. Potem odgovorite Vi — seveda v slovenskem jeziku —: »Vašega dopisa ne moremo rešiti, ker je pisan v nam neumljivem jeziku.« Če zahteva nato okrajno glavarstvo kot nadzorna oblast, da spis rešite, odgovorite: »Da nam bo mogoče rešiti tozadevni spis, sestavljen v nam neumljivem jeziku, prosimo uljudno, da nam okrajno glavarstvo izvoli oskrbeti potrebni prevod.«

Lahko tudi neumljivi spis takoj po sprejemu vrnete z opazko: »Se vrne, ker je pisano v neumljivem jeziku!«

Od župana, ki je izvoljen, ne more nihče zahtevati, da bi znal več kot en deželni jezik, zato tudi ni primoran, reševati spisov, pisanih v njemu neumljivem jeziku.

208. Županstvo S.

Vprašanje: Ali je občinski tajnik pristojen v občini, kjer je nastavljen in kakšne pravice ima v slučaju bolezni?

Odgovor:

Občinski tajnik je po § 10 domovinske novele iz leta 1896 samo tedaj pristojen v občini, kjer službuje, ako je nastavljen stalno t. j. če ima o nameščenju dekret, glasom katerega se ne sme brez posebnih v dekretu ali v zakonu naštetih vzrokov odsloviti.

V slučaju bolezni ima tajnik samo tiste pravice, ki mu jih pogodba z občino ali pa dekret daje. Če se torej hoče tajnik zasigurati za slučaj bolezni od občine kake podpore, naj skrbi, da se to sprejme v pogodbo ali dekret. Najbolje, če je tajnik zavarovan pri okrajni ali kateri drugi bolniški blagajni, kamor naj občina prispevke plačuje.

209. Ž u p a n s t v o S.

V p r a š a n j e: A. je prišla zaradi vlačugarstva ozir. zaradi postopaštva po odgonu v občino S. Ker ni imela poselske knjižice, se ji je izdal že drugi duplikat, na kar je odšla v C. Čez teden dni je bila pa zopet prijeta in tirana po odgonu v S. Med potom od zadnje odgonske postaje B. je svojemu spremljevalcu iztrgala knjižico in zbežala. Čez dobre tri tedne je bila prijeta v L. ter prišla po odgonu v S. Županu je bilo na tem, da te zloglasne ženske ni pri nas, zato ji je dal nekaj mimo-idoče podpore ter vrnil knjižico, nakar je odšla.

Kaj nam je storiti v slučaju, da se zopet vrne po odgonu? Radi bi jo primorali k delu in boljšemu življenju.

Kdo trpi v gorenjih slučajih odgonske stroške?

O d g o v o r:

Da žensko primorate k delu in rednemu življenju, imate zelo priprosto sredstvo. Kadar se zopet vrne po odgonu v Vašo občino, jo naznanite sodišču zaradi delomrznje in postopanja, obenem pa prosite, da se jo zaradi nepopolnosti odda v prisilno delavnico. Da bo imelo sodišče dovolj podlage za oddajo v prisilno delavnico, navedite natančno, kolikokrat so jo že k Vam prignali po odgonu zaradi delomrznje, dalje povejte, odkod je bila prignana in zakaj. Sodišče bo že potem uradno poizvedovalo o podrobnejših okoliščinah.

Stroške odгона delimo v tri dele:

1. Stroški oskrbe, ki narastejo od časa, ko se je odgnanec prijel, pa do časa, ko se izda sodba na odgon ozir. do časa, ko se odgon začne; ti stroški spadajo med izdatke krajevne policije; ima jih torej nositi občina, ki je vlačugo prišla. Seveda ima ista občina tudi trpeti te stroške, v slučaju, če okrajno glavarstvo prijete osebe ni obsodilo na odgon;

2. stroške za napravo odgonske postaje, za nje vzdrževanje, za kurjavo in razsvetljavo ter za nadzorstvo odgnancev in opravo tozadevnih uradnih poslov ima trpeti odgonska občina;

3. vsi drugi stroški odгона zlasti za oskrbo med odgonom, za obleko, za zdravniško pomoč, za transport (prepeljanje) pridejo na deželni fond.

210. Ž u p a n s t v o N.

V p r a š a n j e: Ali sme mlinar peči in razprodajati domač kruh? Ali mora imeti za to, da peče tak kruh posebno dovoljenje oziroma poseben obrtni list?

O d g o v o r:

Mlinar sme peči domač kruh in ga razprodajati brez posebnega dovoljenja ali obrtnega lista. To posebno pravico daje mlinarjem obrtni red iz leta 1883 ozir. ministrska naredba od 14. oktobra 1884, št. 166 drž. zak. Vendar je ta peka nekoliko omejena: dopustna je namreč samo tedaj, če mlinar sam ali s svojimi domačimi ljudmi peče. Nikakor si za to peko ne sme najeti pravih pekovskih pomočnikov. — Njegovi mlinarski pomočniki mu pa smejo tudi pri peki pomagati.

211. Ž u p a n s t v o M.

V p r a š a n j e: Naša občina je del nekdanje občine Z., ki se je pred leti delila. Ob delitvi se je natančno rešilo, kam kdo spada. Sedaj pa je prišel k nam ubožni A., ki je bil ob času delitve občine neznan kje v Ameriki kot rudniški delavec. Občina Z. pravi, da je k nam pristojen. Katera postavna določila veljajo tukaj?

O d g o v o r:

O odkazanju domovinstva v slučaju delitve občin govori § 4 domovinskega zakona iz leta 1863. Ta ima sledeče določbe:

1. Kot domačinci se odkazujejo posamezniki ob delitvi tisti občini, ki je posestnica sveta, na katerem so

oni ob času delitve bivali; ta določba pri Vas ne pride v poštev, ker je A ob času delitve bil v Ameriki;

2. tisti, ki so ob času delitve bivali izven občine, se odkazujejo oni občini, v koje okolišu so nazadnje bivali pred delitvijo;

3. če se kdo tudi po določbi pod 2. ne more nikamor odkazati, naj se ga nakaže na občino, kjer je imel bivališče oni, po komur se ravna domovinska pravica dotičnika. V Vašem slučaju bi torej morali ubožnega A odkazati oni občini, v kateri je bival njegov oče, ali če je nezakonski, njegova mati;

4. če se pa tudi na ta zadnji način ne da dognati, kam naj se koga odkaze, potem naj se najprej skušata prizadeti deljeni občini med seboj dogovoriti; ena naj mu podeli domovinsko pravico, druga pa naj ji za to kaj prispeva v denarju. Če se konečno tudi na ta način ne moreta sporazumeti, potem naj okr. glavarstvo dotičnika odkaze tej ali drugi občini.

212. Ž u p a n s t v o M.

V p r a š a n j e: Trgovec A., ki je bil pristojen k nam, je prosil za sprejem v občino N. Ta občina ga je prostovoljno sprejela v svoje domovinstvo še pred veljavnostjo domov. novele iz leta 1896. Pri sprejemu se je pa reklo, da je v občino N. pristojen samo toliko časa, dokler ima tam trgovino. Ker je A prišel v konkurz in nima več trgovine, nego je tudi ubožal, zahteva občina N. od nas, da prevzamemo A v svojo oskrbo. Kaj nam je storiti?

O d g o v o r:

Za tega bivšega trgovca bo morala na vsak način skrbeti občina N. Take pristavke bi si marsikatera občina želela, namreč sprejeti koga v svojo zvezo, dokler je premožen, pozneje ga pa naprtiti drugi občini. Sklicujte se na § 40 domovinskega zakona iz leta 1863, po katerem so taki dostavki, po katerih bi sprejem v občinsko zvezo trajal le nekaj časa, neveljavni in jih je smatrati, kakor da bi jih ne bilo.

213. Ž u p a n s t v o S v. K. p r i S.

V p r a š a n j e: Naš občinski sluga (redar) bi si rad na svoje stroške kupil uniformo ter sabljo in to v službi nosil. Ali je dovoljeno v navadnih kmečkih občinah nositi občinskim slugam uniformo s sabljo? Kako je za to dobiti dovoljenje in kje?

O d g o v o r:

Vsak občinski sluga sme z dovoljenjem županstva nositi uniformo in za to ni treba nikakega dovoljenja izprostiti. Uniformo sme imeti sluga tudi izven službe, zlasti pri slavnostnih prilikah, toda svetujemo Vam, da uvedete kako zunanje znamenje, po katerem se spozna, če je sluga v službi ali ne. Ponekod imajo redarji kot znamenje izvrševane službe pod vratom kovinast polumesec. Oskrbi Vašemu slugi ta polumesec lahko dotičnik, ki mu bo napravil uniformo in naročil sabljo.

Občinsko predstojništvo je tudi upravičeno, določiti redarju drugačno uniformo, kakor so navadno policijske, vendar uniforma ne sme biti taka, kakor so vojaške ali orožniške. Ponekod v Istriji imajo n. pr. redarji uniforme podobne »sokolskim«, razloček je le ta, da nosijo redarji poleg sokolske obleke še sabljo.

Po naredbi notranjega ministrstva od 17. decembra 1850, št. 25.235, ki je bila razglašena na Kranjskem v dež. zakoniku št. 3 iz leta 1851, ste primorani naznaniti okrajnemu glavarstvu število uniformiranih redarjev, način uniforme in način oboroženja (če bo imel samo sabljo ali tudi revolver ali puško itd.).

214. O b č i n s k i t a j n i k Ž.

V p r a š a n j e: Kakšni in kateri predpisi veljajo o uradniških uniformah zlasti o barvah ovratnikov, na katerih imajo zvezde?

Odgovor:

Uniformiranje uradnikov je urejeno z naredbo celokupnega ministrstva od 20. oktobra 1889, št. 176 drž. zak. Ker so vsi predpisi preobširni, kot da bi jih mogli tukaj nadrobno naštevati, Vas nakažemo, da si preberete dotično ministrsko naredbo v državnem zakoniku. Sicer pa Vas najbrže cela vsebina ne bo veliko zanimala, ker Vam je, kakor posnamemo iz vprašanja, le za barve ovratnikov in obrobkov (passe-pois). Barve so pa te-le:

t e m n o z e l e n a: uradništvo ministrskega sveta, državnega sodišča, upravnega sodišča in najvišjega računskega dvora;

r u d e č a (p o m p a d u r): uradništvo notranjega ministrstva in domobranskega ministrstva (torej pri okrajnih glavarstvih deželnih vladah, namestništvih itd.);

v i o l i č n o - m o d r o: uradništvo justičnega ministrstva (sodišča, jetnišnice itd.);

s v e t l o - z e l e n o: uradništvo finančnega ministrstva (davčni uradi, carinski uradi, finančna ravnateljstva, finančne prokurature itd.);

m o d r o (k a k o r m o d r i ž): uradništvo ministrstva za uk in bogočastje (profesorji, ravnatelji, šolski nadzorniki itd.);

o r a n ž n o - r u m e n o: uradništvo trgovskega ministrstva (poštni uradniki, uradniki cementarij itd.);

t e m n o - r u j a v o: uradništvo poljedelskega ministrstva (uradniki rudarskih uradov in dr.).

215. Županstvo B.

Vprašanje: Pri nas je učiteljica A., ki je že napravila učiteljski izpit in je tudi definitivno nameščena. Ker pa je še nedoletna, vprašamo, če pride v volilni imenik oziroma, če sme voliti in kako?

Odgovor:

Na to vprašanje smo lani že dvakrat odgovorili. Po sodbah upravnega ozir. državnega sodišča veljata sledeči načeli:

1. Volilno pravico ima in je torej v volilni imenik sprejeti vsaka stalno nameščena učiteljska oseba (učitelj ali učiteljica);

2. če je taka oseba, kar se pa redko primeri, še nedoletna, tedaj voli zanjo, kakor za nedoletnega davkoplačevalca njen oče ali varh oziroma postavni zastopnik.

216. Županstvo B.

Vprašanje: Ali so veljavne določbe zakona od 26. januarja 1907, št. 18 drž. zak. v varstvo volilne in zborovalne svobode tudi za občinske volitve, ali samo za državnozborske volitve?

Odgovor:

Sklicujemo se na tozadevni članek, ki smo ga ravno o tem zakonu letos prinesli ter ponavljamo, da velja ta zakon za sledeče volitve: 1. za državnozborske; 2. za deželnozborske; 3. za v občinske in okrajne zastope in 4. za vse druge postavno v oskrbovanje javnih zadev poklicane korporacije in zastopstva (okrajne bolniške blagajne, obrtne zadrage itd.).

Nekateri se izpodtikajo nad § 9. tega zakona, ki prepoveduje volilno pravico koga drugega izvrševati, kakor se to godi pri občinskih volitvah s pooblastili, ter vprašujejo, če se sme še s pooblastili voliti. To pojasnimo najlože, če opozorimo, da je izvrševanje volilne pravice po kom drugem le tedaj prepovedano in kaznjivo, če je **p r o t i o b š t o j e č i m p r e d p i s o m**. Ker pa občinski volilni red pripušča volitev s pooblastilom v gotovih slučajih, je to nekaznjivo. Kaznjivo bi bilo to le tedaj, če bi hotel voliti s pooblastilom kdo, ki mu po občinskem volilnem redu ta pravica ne pristoji t. j. proti obstoječim predpisom.

217. Županstvo G.

Vprašanje: Neka k nam pristojna ženska je v dunajski najdenišnici porodila in po porodu kmalu umrla. Kdo plača stroške oskrbe v najdenišnici?

Odgovor:

O povračilu stroškov za oskrbo po najdenišnicah govori državni zakon od 29. februarja 1868, št. 15 drž. zak. Po § 1. navedenega zakona ima najdenišnica terjati plačilo stroškov od deželnega fonda one občine, v kojoj je pristojen otrok (pravzaprav nezakonska mati). Deželni fond ne more nikakor terjati vračila teh stroškov od pristojne občine, ker pravi § 4. istega zakona: »Nikdar se ne more povračilo prenesti na otrokovo pristojno občino.«

218. Gospod V. M. na I.

Vprašanje: Koliko je po novih zakonih o osebnih davkih plačevati rentnine?

Odgovor:

Rentni davek je plačati ne samo od obresti izposojenega denarja, ampak od vsakih dohodkov, ki jih kdo dobiva od svojega premoženja, koje ni že drugače obdavčeno. Rentnina se tedaj ne plačuje od dohodkov iz zemljišč, ker se plačuje na eni strani zemljiški davek, na drugi strani pa še od dohodkov, če dosežejo postavno mero (1200 K), osebnodohodninski davek; dalje so prosti dohodki iz obrti, iz poslopij itd. Od vseh drugih dohodkov se pa plačuje rentnina. Visokost je sledeča:

1. $1\frac{1}{2}\%$ od obresti hranilnih vlog pri hranilnicah in posojilnicah;

2. $\frac{1}{3}\%$ od zastavnih pisem in obligacij, ki jih izdajajo deželni kreditni zavodi in nekateri drugi v zakonu naštetih denarnih zavodih;

3. 3% od zakrpnine za v zakup dane obrti;

4. 10% od obresti, ki jih prinašajo razne neoprosčene državne obligacije, dalje one pred veljavnostjo novih osebnih davkov izdane obligacije dežel in drugih javnih korporacij;

5. 2% od vseh drugih dohodkov, ki niso navedeni pod 1. in 4.

(Dalje prih.)

Razne vesti.

Starostno zavarovanje zasebnih uslužbencev. Po postavi iz dne 16. decembra l. 1906 se uvede 1. januarja 1909 prisilno starostno zavarovanje zasebnih uradnikov. Zavarovanje poverja nova postava v prvi vrsti splošnemu penzijskemu zavodu, ki se ustanovi. Da se pa ohranijo zasebni penzijski zavodi in da se varujejo koristi uslužbencev, določa postava, da se je mogoče zavarovati tudi pri zasebnih zavodih z ozirom na postavna določila in pogoje. Oblasti delajo z vso silo, da se nova postava izvede. Predpisi bodo obsegali tudi pogoje zasebnih zavarovalnic in se izdajo v ta namen uzorna pravila. Kljub temu, da preteče še eno leto in pol, predno se postava uveljavi, se pa opaža osobito med uslužbenci veleposestev, da silijo na ustanovitev novih penzijskih zavodov in pa da sklepajo pri zasebnih zavarovalnicah pogodbe o starostnem zavarovanju, ker mislijo, da tako zadostijo postavni dolžnosti. Z vso silo delujejo tudi zasebne zavarovalnice osobito pri veleposestnikih, a tudi pri drugih delodajalcih na to, da sklepajo penzijske pogodbe za uslužbence z njimi in pri tem naglašajo, da ne bo potreba zavarovancev zavarovati pri novem zavodu in da imajo pri zasebnih zavodih zavarovanci večje ugodnosti kakor pa pri splošnem penzijskem zavodu. Glede na to se opozarja, da postavodaja ni-

kakor ne namerava poveriti prisilnega zavarovanja v večjem obsegu zasebnim podjetjem in to tem manj, ker bi se tako omajal zavarovalno-tehnični temelj nameravanega penzijskega zavoda, ki bo navezan popolnoma sam nase. Glede na priznanje nadomestilnih zavodov se bo postopalo skrajno natančno, znani pa še tudi niso javnosti pogoji in predpisi za zasebne zavarovalnice. Zato se priporoča, naj se udeleženci ne prenaagljijo in naj počakajo, da se izdajo predpisi.

Popustek na zemljiškem in hišnem davku, znižanje pridobninske glavne vsote in določilo pridobninskega davka od podjeteb, zavezanih javnemu dajanju računov za leto 1907: Po ukazu c. kr. finančnega ministrstva z dne 24. junija 1907 št. 43478 se je v smislu členov IV. do XI. postave z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220, za l. 1907. 1. popustek na zemljiškem davku 15 odstotkov, in na hišnorazrednem in hišnonajemniškem davku na 12 in pol odstotka določil. 2. je ostalo znižanje pridobninske glavne vsote kakor pretekla leta, ter se je 3. določilo davčno merilo za v § 100, odstavek 1 in 5 omenjene postave o neposrednih osebnih davkih navedene, javnemu dajanju računov zavezane podjetbe na 10 odstotkov.

V cestni odbor velikolaški so izvoljeni od občin gg. Žužek Anton, župan lužarski; Mustar Jakob, župan turjaški; Štih Jože, župan podgorski in Mustar Franc, župan kompolski, za odbornike. Namestnika sta Peterlin Anton iz Dolščakov in Štupnik Janez iz Zdenske vasi. Iz skupine velikih davkoplačevalcev pa g. Matija Hočevnar, župan velikolaški.

Premovanje konj bo leta 1907 v Postojni dne 26. avgusta, v Kranju dne 28. avgusta, v Škofelci dne 30. avgusta, v Ribnici dne 31. avgusta, v Trebnjem dne 3. septembra, v Št. Jerneju dne 4. septembra in v Boh. Bistrici dne 7. septembra. Ker se v vseh postajah razdeli skupno le 93 državnih daril, torej v vsakem premovalnem okraju povprek le dšest daril drž. podpore, je želeli, da v svrhu podpiranja domače konjereje tudi občine in denarni zavodi k tem prispevajo ter konjerejskemu odseku v Ljubljani za premovalje konj domačih konjerejcev ali konjerejcev sosednjih občin nakažejo.

Nova oprava deželne brambe in gorskih čet. Izšla je provizorična naredba glede na novo opravo deželnih brambovcev. Barva oprave je siva, plašč ostane začas še modrosiv. Novi pogorski polki so sledeče opravljeni: Častniška čepica je siva, ima običajni zlati emblemi s cesarjevim imenom in krono. Moštvo ima na čepici bela in črna peresa ruševca. Častniki imajo naravne veznice iz zelenega blaga, na njih je srebrna porta z imenom in krono cesarjevo. Jopič ima navzdol ležeč ovratnik. Mesto zvezd na ovratniku ima moštvo aluminijaste planinke, častniki srebrne, kojih cvet pa je zlat. Imeli bodo tudi hlače do kolen, usnjene gamaše in drugo opravo, ki je v gorah običajna in potrebna. Častniška sablja je kratka, čisto ravna in dvorezna. Moštvo ima karabince in pogorsko palico.

Solstvo na Koroškem. Sedaj je na Koroškem 372 ljudskih in 11 meščanskih šol. Učni jezik je na 3 šolah slovenski, na 84 slovenski in nemški, na ostalih nemški. Soloobveznih otrok je bilo lani 61.057, med njimi 30.636 dečkov in 30.421 deklic. Meščanske šole je obiskovalo 532 dečkov in 732 deklic, ljudske šole pa 28.101 deček in 27.319 deklic; v zasebnih ljudskih šolah, ki jih je 15, je dobivalo pouk 1679 otrok, doma pa 60. Radi raznih duševnih in telesnih

nedostatkov so bili nezmožni 703 otroci, pouka pa se sploh ni udeleževalo 997 popolnoma zdravih otrok. V nemških javnih šolah je bilo učencev in učenk 45.525, na slovenskih 295 in 11.357 na mešanih. Poučevalo je 670 učiteljev in 259 učiteljic, skupaj 929 učnih moči. Na zasebnih šolah pa je bilo nastavljenih 12 učiteljev in 55 učiteljic. Značilen je v poročilu c. kr. deželnega šolskega sveta sledeči odstavek: Glede pomanjkanja učnih moči na šolah z obema deželnima kot učnima jezikoma se da pripomniti, da celo rojeni Slovenci zatajujejo svojo narodnost in se vsposabljaajo le za poučevanje v nemščini, da jim ni treba poučevati na mešanih šolah, ki so navadno zelo oddaljene od prometa. Da se pride pomanjkanju učnih moči v takih krajih v okom, bode deželni odbor dotičnim učiteljem zvišal doklade.

Jubilejne znamke. Ob priliki 60 letnice vladanja cesarja Franca Jožefa prihodnje leto se izdajo posebno umetniško izvršene znamke. Načrte zanje bo izdelal profesor Kolo Moser. 1vinarska znamka bo imela podobo cesarja Karla VI., ona za 2 vinarja podobo cesarice Marije Terezije, cesar Jožef II. bo pa upodobljen na 3vinarskih znamkah. Znamke po 5 in po 10 vinarjev bodo pa imele podobo sedanjega avstrijskega cesarja Znamenite bodo te znamke, ker bodo uporabljene na njih poteze cesarjeve po najnovejših posnemkih. 20vinarske znamke bodo imele podobo Leopolda II., 25vinarske cesarja Franca in 30vinarske cesarja Ferdinanda. 35vinarska znamka bo kazala cesarja ob njegovem nastopu vlade, 40vinarska v 60. letih, 50vinarska pa njegovo podobo ob 25letnem vladarskem jubileju. 60vinarske znamke bodo kazale cesarja v slavnostni obleki toisonreda, 72vinarske v maršalski uniformi na konju, one po kroni pa cesarja v Schönbrunnu, 2 in 4kronske znamke imajo podobo zunanega, oziroma notranjega dvornega trga. Končno se izdajo posebne znamke za nabiralce po 10 K. Te znamke bodo nosile cesarjev obraz. Izdajale se bodo te znamke le eno leto.

Ženske in volilna pravica. Pri nas Slovencih še danes marsikoga osupne, če bi mu rekli, da imajo tudi ženske volilno pravico, da oddajo svoj volilni glas. Toda kar je pri nas tuje, je drugje mnogokrat navada; kar se nam zdi nekaj nesmiselnega in nemogočega, je drugje že davno vpeljana stvar. V Avstraliji imajo ženske ravno tako pravico voliti in biti izvoljene kakor moški. In res sedi v avstralski državni zbornici več ženskih poslancev. V Združenih državah severoamerikanskih volijo in so izvoljene kot poslanci tudi ženske v različne deželne zборе. V Evropi doslej še nismo imeli države, v kateri bi ženske volile in bile izvoljene v kak javen zastop, kakor so državni ali deželni zbor. V tem oziru je storila prvi korak Finska. Finska dežela je ena izmed mnogih pokrajin Rusije in stoji napram osrednji ruski vladi v sličnem razmerju kakor Štajerska napram avstrijski vladi. In deželni zbor te pokrajine je bil pred kratkim izvoljen prvič na podlagi splošne in enake volilne pravice tako za moške kakor za ženske. Finski deželni zbor se je sešel minuli petek k svoji prvi seji. Med poslanci je tudi dosti žensk, ki sede pomešano med svojimi moškimi tovariši, h kateri stranki pač pripadajo.

Ogromen dobiček tobačne režije. Dohodkov bo imela tobačna režija v letu 1907. 236.259.000 kron, stroškov 89.164.600 kron; čistega dobička torej 147.094.400 kron. Letos bo torej za 5.018.400 kron več dobička kot lansko leto.